

אגרת הפורים

*
*
*

*
*
*

*
*
*

*
*
*

(ר' שמואל:) הקשיבו היטב, אני רוצה לדבר עימכם כאדם מפוכח! (=טויף א ניכטערן אויפ'ן)

הקשיבו היטב כך :

הגיע הזמן, שיש לנו ב"ה אברכים בני הנעורים-עליכם, עליכם, נפל חובת היום!!!

הגיע הזמן, שתהיה חבורה (=א קופאיניע) שיקומו כל לילה חצות. צריך לקום כל לילה חצות... וצריך ללכת לכותל---

(אחד השומעים:) הבעל דבר לא מניח?---הרי אתה צודק! מאה אחוז, מאה אחוז, מאה אחוז... אבל העצה היא, העצה לבעל דבר היא-רבים!!! כך היה גם בעיר העתיקה.

(ר' שמואל פונה אל ר' מרדכי אלעזר היושב לצידו:) אתה זוכר מרדכי אלעזר? היה חבר'ה שכל לילה היה מישהו אחר שהעיר!!!

כל לילה שמישהו אחר יבוא להעיר, ומימילא, כשיש רבים!! אולי באמת בלילה זה הבעל דבר לוכד נפש אחת, אבל נפש השני אחוז עדין בהתעוררות!!!... ומימילא - הכח של רבים זה משהו אחר לגמרי!! כל לילה שתהיה נפש אחרת שתעיר בחצות, ושיחפש את הציבור (=דעם עולם) בכדי שילכו לכותל וכדי שילכו לשמעון הצדיק

ב"ה, ב"ה, ב"ה!! השי"ת הכין לנו כאלו מקומות יקרים-מקומות הקדושים: הכותל המערבי הקדוש, שמעון הצדיק הקדוש ואם לא עכשיו אימתי?! אם לא הנפשות הללו, הנפשות היקרות הללו, מי אם כן יקיים את עניין רבינו?... עליכם נפל חובת היום!!

(ר' שמואל מזכיר שמות כמה מאנ"ש ומוסיף:) ועם שאר הנפשות, עליכם נפל חובת היום! אתם מחויבים לקום כל לילה חצות! ובשעת חצות תלכו או לכותל המערבי, או שתלכו חוץ לישוב-הניעור בלילה!---

מי יקיים את עניין רבינו?! מי?! מי?! מי?!-שם ברוסיה?! מקום האפיקורסות והאפיקורסות?!... באמריקה?! מקום תאוות הממון?!... מי יקיים את עניין רבינו?! אתם מחויבים!!!

אי, זו עבודה קשה? זו עבודה? זו אכן עבודה!! אבל, עליכם נפל חובת היום!!... אתם מחויבים!!... אסור לכם לפטור את עצמכם!!... אתם חייבים לקום!! אתם חייבים לקיים את העניין של רבינו, אצלכם היא שארית הפליטה!!!

(אחד השומעים:) אברכים! באו נצא בריקוד!

(ר' שמואל:) לא! לא! צריך כל כך הרבה לדבר מרבינו, אולי ואולי...

אני אכן בעל תאוה (=א בעל תאוה'ניק) אני אכן משוקע בכל, בכל... אבל. אולי אולי תמצא איזושהי נפש שהיא תקיים את עניין רבינו!!!... כי העניין של רבינו זה משהו אחר לגמרי, משהו אחר לגמרי!!!... העניין של רבינו זה לא איזה ירושה... (ובלשון של בדיחות הדעת ממשיך ר' שמואל) 'איזה יארציט של צדיק-ובכן, מה אם כן צריך לעשות-צריך לשתות יי"ש... ולא צריך להגיד תחנון... וצריך לצאת בריקוד... לא! לא זה העניין של רבינו!!!'

*

(שוב פונה ר' שמואל אל אחד מאנ"ש ואומר לו:) אתה מחויב כל לילה לקום חצות וללכת לשדה!מה אתה מפחד? שזה עבודה? זו אכן עבודה! רק מה העניין הוא כך, אני אספר לך סוד, הסוד הוא זה: 'שעוד נהיה פעם מ-מ מת... מ-מ מת... עוד נמות פעם... ואז יניחו אותנו בתוך הקבר... ושם ברבר נצהיב... ונרקיב... הרי מן הראוי, שבמקום להכניס אותנו לקבר עם כל התאוות הרי יותר טוב שיכניסו אותנו עם ה'ניעור בלילה'... יותר טוב שיניחו אותנו עם הליכה לשדה בלילה

(ר' שמואל פונה לר' נחמן רוזנטל שיחי:) אשרי חלקיך!

(ר' נחמן:) אתה 'אשרי חלקיך'... אני לא הולך לשדה, אני מכיר את עצמי יותר טוב.

(ר' שמואל) אדוני הרב! בבני ברק זה דבר קשה להוציא את זה לפועל (=אויס צו פירן), כמדומני, ששם ללכת לשדה צריך לנסוע רחוק מאוד

(ר' נחמן) לוקח פחות זמן ללכת לשדה, בבני ברק, מאשר בירושלים- ואכן הולכים שם לשדה, בפורים לא עזבו את השדה כל הלילה!

(ר' שמואל) אשרי חלקיך! אשרי חלקיך! תמשיך הלאה לעשות כן... טוב מאוד! אשריכם, אשריכם!! - - - .

תקשיב, נחמן: העבודה של הליכה לשדה היא עבודה גדולה... זו עבודה גדולה אפילו ביום... ויש על זה התגברות גדולה! ועל כן בירושלים זה משהו אחר לגמרי-מדוע? כיון שיברושלים נמצאות 'קדושות קבועות'- יש את הכותל המערבי ועם שאר כל הקדושות הקבועות, לכן אפילו אם נופלים מעבודה זאת, יש לפחות את העבודה של ה'קדושות הקבועות- 'קדושות קבועות זה הרי דבר שקבוע מזמן חז"ל, מזמן התורה, מזמן קדום: הכותל המערבי הקדוש, שמעון הצדיק הקדוש, רחל אימינו הקדושה, - - -

אתה מבין מה שמדברים אלייך? -מימילא, העניי הוא כך: כשזוכין ללכת לשדה-אשרי הזוכה לזה: אבל יהיה איך שהיה יש לנו כאן במה להאחוז... זה וודאי, שצריכים ללכת לשדה!!... רבינו ציווה ולרבינו צריך לציית!!...! שאכן נזכה לציית.

(ר' נחמן) תן לי בבקשה ברכה (=גיטי'שע מי א ברכה) שאזכה לציית לכל העיצות של רבינו.

(ר' שמואל) תן 'לי ברכה! - - -

(ר' נחמן:) שתזכו לציית. (ר' שמואל מבקש שיוסיף לומר גם:) לכל העיצות של רבינו!! - - - "

(ר' נחמן מוסיף לו גם זה, ומבקש שנית ור' שמואל נענה לו:) וכן למר! וכן למר! שגם אתה תזכה.

(ר' שמואל פונה שוב לר' נחמן): ר' נחמן, מה בדעתך לעשות?

(ר' נחמן) בדעתי להיות יהודי כשר - - -

(ר' שמואל מסביר את שאלתו) האם בדעתך לבוא לגור בירושלים?

(ר' נחמן עונה שאין בידו עדיין החלטה. ר' שמואל מאציל ברכתו עליו ואומר לו:) שהיה איך שיעזור השי"ת. ה' יתברך יעזור לך בזכות רבינו, ובזכות אבא שלך, ובזכות כל חסידי ברסלב, וודאי שיתהפך הכל לטובה.

(ר' שמואל חוזר לדבריו הקודמים): הקשיבו אלי: מן הראוי... מן הראוי... מן הראוי... מן הראוי... שתהיה איזה חבורה שתלך כל לילה לכותל המערבי!! למה שלא תמצא בן בני הנעורים חבורה שילכו כל לילה לכותל המערבי?

(אחד השומעים): צריך לעורר על זה, אף אחד לא מעורר ע"ז.

(ר' שמואל): נו, אז צריך לעורר את עצמו לבד!!

(הלה מתעקש): לא, 'אתם' צריכים לעורר ע"ז כשיאתם' תעוררו אז כולם ילכו - -

(ר' שמואל בענותנותו אינו מגיב לדבריו וחוזר לדבריו הקודמים): איך זה שלא נמצאת איזה חבורתא שתלך כל לילה לכותל המערבי?... ברסלב'ר חסידים! עובדי ה' באמת! איך זה שלא נמצאת איזה חבורה שילכו כל לילה בחצות לכותל המערבי?... לפחות, לפחות את זה... (=כאטש כאטשיק דאס)

(אחד השומעים): אתה עובד ה'... אני לא עובד ה'.

(ר' שמואל) נו להיפך, צריכיפ אם כן בודאי ללכת לכותל המערבי-אם אני לא עובד ה'- צריך, אם כן, בודאי ללכת לכותל המערבי - -

(הלה מוסיף): צריך רחמים על זה.

(ר' שמואל): נו, נו, צריך להתפלל על זה.

*

בתקופה הקודמת, עוד לפני המדינה, היו כמה מאנ"ש שהיו רגילים לבוא כל לילה לכותל המערבי ממאה שערים... כל לילה... זו הייתה קביעות...

היו יודעים שחצות צריך ללכת לכותל המערבי!!... כל שכן בזמנינו, שזה הרבה יותר קל, הרבה יותר נח, ודאי שמן הראוי שתהיה כל לילה בחצות איזה חבורה לכותל המערבי. מדוע שלא יהיה דבר כזה לכותל המערבי?!... זו הרי בושה וחרפה!!!... בושה וחרפה!!!

- - -
כל העניין של רבינו זה חצות!!... כל העניין של רבינו זה עבודת ה'!!... אם כן איך זה שלא תמצא בין בני הנעורים איזו חבורה שתלך כל לילה לכותל המערבי?!... ומימילא, יהיה נמשך מזה שילכו לשדה גם כן... מה הרעש? הנה בזה הקיץ, בסוף הקיץ, היה כאן ר' יצחק איזייק, הוא עשה קביעות שכל לילה נוסעים לכותל המערבי בחצות, ומהכותל המערבי נסעו חוץ לשוב-הניעור בלילה-וזה החזיק חודש שלם... נו, נו, שהבעל דבר יתן דבר כזה?! אה... אה... צריך ישועה ורחמים. אבל מן הראוי שכך יהיה!!
למה
לא?
- - -

בדורינו זה שהשי"ת מנהיג את העולם בכל דבר יותר יפה – הלא הייתי עכשיו שם בחוץ לארץ, על כל דבר יש שם טקסי... לבית הכנסת – טקסי... למקווה – טקסי... אם כן, מן הראוי, שכאן בארץ ישראל, בארץ הקדושה... (ר' שמואל מתייפח כאן בבכי עז): בארץ הקדושה... הארץ הקדושה... הלא מן הראוי שתמצא חבורה שילכו כל לילה בחצות לכותל המערבי, כמו שהיה כאן בסוף הקיץ, שיותר מחודש נסעו כל לילה בחצות לכותל, ואח"כ חוץ לשוב. שהשי"ת יעזור הלאה, מה יש? מה הרעש? היום זה בכלל לא דבר קשה... השי"ת יעזור שנזכה ליחדש ימינו... יחדש ימינו -

(אחד השומעים): צריך להשתדל לארגן מונית.

(ר' שמואל): תקשיב אם נחכה למונית, מי יודע כמה זמן נצטרך לחכות... לעת עתה צריך ללכת, והנותן ליעף כח נותן כח, השי"ת נותן כח. - - -

*

העיקר הוא שאסור לישון את השנים!!... (=מען טאר נישט פארשלאפן די יארן). צריכים להתחדש... חדש ימינו כקדם... חדש ימינו כקדם... חדש ימינו כקדם... חדש ימינו... כולי האי ואולי... אוי! געוואלד געוואלד!! העיקר הוא שצריך להתחזק! אם נתחזק ברבינו יהיה לנו תיקון ונעשה טוב. ודאי, ודאי, ודאי שההתגברות היא מאוד גדולה... אבל צריכים להתחזק, צריכים להחיות את עצמו עם נקודות טובות, רק 'אזמרה!' רק 'אזמרה!' העיקר הוא שנוכל להתחזק. הבה נתחדש... נתחדש, נתחדש, נתחדש - - -

בינתיים נאמין. אנו מאמינים בני מאמינים בכל הדברים הכתובים בתורה ושכתובים מרבינו ומר' נתן, אנחנו הרי מאמינים בדרך שלהם – הלא כבר מובא בדפוס שר' נתן אמר (כוכבי אור חלק אנשי מוהר"ן-שיחות ממהורנ"ת אות ט'): "שיגיע כזה זמן שזה יהיה דרך כבושה... " (ר' שמואל פורץ בבכי): "הדרך הזו של ה'ניעור בלילה' – כמו שיהודי יודע שצריך להניח טלית ותפילין, כך הוא יידע שהוא צריך כל לילה לצאת לשדה!! - - -"

הבה נהיה מסוללי הדרך!!... (אויסטרעטערס) סוללי הדרך!!... אחים יקרים!! (=ברידער הארציגע) אחים יקרים!! באו נציל את עצמינו!!... הבה ננצל!!... הבע"ד מטריד אותי, יכול להיות שהוא מטריד גם את האחרים... הבה ננצל!!... שזה יהיה דרך כבושה!!... הבה נחזיק מעמד! הבה נציית לרבינו! הבה נציית לר' נתן! שתתחיל התעוררות בעבודה הזו - בעבודה הקדושה הזו - - -

(כאן חסר קטע) ... מה זה רבינו? רבינו זה לחטוף שיריים!! מה זה רבינו? לאכול חתיכת חלה!! (=קוליטש!!) שתהיה לו פרנסה טובה עם שיכון טוב!! זה הוא רבינו!! לא!!

(אחד השומעים): ליקוטי מוהר"ן זה רבינו!!

(ר' שמואל): מה זה ליקוטי מוהר"ן? אם ליקוטי מוהר"ן זה רק עניין של ללמוד את הספר – הרי זה גם מהיכי תיתי!! - - -

(אחד השומעים): ליקוטי מוהר"ן זה הלא הרבי!!

(ר' שמואל מתעקש על שלו): הנעור בלילה!! התבודדות!! זה הוא רבינו... רבינו הוא שנציל את עצמינו - - -

אפילו שאני רחוק מזה... אבל, עכשיו אני קצת שתוי אז אני מדבר קצת עם זה, או עם זה שצריכים כל לילה לצאת לשדה להתבודדות. אפילו ודאי שמהעבודה הזאת – העבודה של ה'נעור בלילה' שרבינו מדבר – אני רחוק מאוד, אבל לפחות לחקות, לעשות כמו, ולנסות את עצמו, גם זה דבר גדול וטובה גדולה לאדם, אפשר שעוד קצת נציל את עצמנו - - -

(אחד מהשומעים מתמיה): אפשר?... אפשר? - - -

(ר' שמואל): מדברים הרי כאן כי אנחנו עוד – רחמנות – רחוקים מהעבודה הזאת, העבודה היא הרי סתם כך, כמו קוף בפני אדם!!... הרי רק מחקים!!... הרי רק מחקים את הדיבורים של רבינו, את העיצות של רבינו. הרבי קורא לזה ה'נעור בלילה' – לכן גם אנו קוראים לזה ה'ניעור

בלילה!... מהיכי תיתי... אבל צריכים להאמין שגם זה הוא דבר טוב.

*

(שוב פונה ר' שמואל לאחד השומעים ואומר לו): הקשב, העצה היא זו: "ללכת כל לילה לשדה להתבודדות – וכך – אנחנו הרי רק בני אדם, אם לא נישן זה סתם ריבוי אור, הריסה. לכן צריכים ללכת לישון מוקדם זו העבודה הראשונה!!... אחר כך צריך לקום חצות, וצריכים ללכת לשדה לשיח את ליבו לפני השי"ת, איך שאוחזים – באיזה סוג התבודדות שאוחזים... איך שאוחזים זה גם כן טוב!... בינתיים, הרי מחקים כמו קוף את הדיבורים של רבינו!! - - -

(כאן חסר ההמשך. הקטע הבא הוא המשך של דו שיח ביו הני תרי צנתרא דדהבא אשר היו אוהבים בחייהם ובמותם לא נפרדו ה"ה הר"ר שמואל ז"ל והר"ר לוי יצחק ז"ל – בפרט בנושא: "לדבר ביראת שמים בשיעוריל לרבים")

(ר' לוי יצחק שואג לעברו של ר' שמואל): מדוע שלא תרצה שיהיו לך עוד ילדים, ועוד ילדים, ועוד ילדים? ... למה לא? ... (=כשהכוונה, על כך שר' שמואל אינו רוצה לדבר ברבים שיעורים לאנ"ש ולזכות לעוד בנים ועוד בנים במישור הרוחני-תלמידים)

(ר' שמואל עונה אף הוא בשאגה): הרבי הרבי! הרבי הרבי הרבי!!... רבינו יכול הכל, הכי הרבה בעולם, רבינו יכול - - -

(ר' לוי יצחק): אנחנו רוצים להוציא 'ממך' דיבורים- ר' שמואל!!... יהודים רוצים לשמוע ממך דיבורים!!... למה שלא תרצה לדבר? - - -

(ר' שמואל): אוי, רבינו לימד אותנו לא להיות עקשן!... שלא תתעקשו - - -

(ר' לוי יצחק): שמעתי פעם מר' אברהם ב"ר נחמן, שאצל ר' נחמן מטולשין היה פעם קרוע קצת המלבוש, ר' נתן אמר לו: "ר' נחמן תתקן את המלבוש". ר' נחמן אמר לו: "אלך קודם לציון של רבינו ואח"כ אתקן את המלבוש". אמר ר' נתן: "לא! קודם תתקן! – אם הולכים עם מלבוש קרוע לא מצייתים לרבינו!!... רבינו לא אחז מבגדים קרועים!!... לא ללכת מלובש בחשיבות – אבל קרוע ג"כ לא... מימילא שלא תלך לפני כן לרבינו"

געוואלד! שמואל! רבינו הלא יגיד לך – אם הוא לא יגיד לך הוא יכניס לך כאלה מחשבות: "מדוע אתה לא מדבר ממני?... מדוע אתה לא משוחח ממני? - - -"

(ר' שמואל): הרבי, הרבי, הרבי, רק הרבי! רק הרבי! על כל דבר העצה היא: "הרבי!!!" ... "העיקר הוא הרבי, אם רוצים תיקון, אז – הרבי! אם רוצים להינצל, אז – הרבי! הרבי!... הרבי הוא לכולם... להכי גרועים... לטפשים... לחכמים... לכולם... מי שרוצה שיהיה לו טוב בעוה"ז ובעוה"ב, אז – הרבי!... ועוד פעם (=וויטער) הרבי ושוב פעם הרבי ועוד פעם הרבי... והרבי הרבי הרבי - - -

(אחד שואל): ומה אומר רבינו?

(ר' שמואל): הרבי אומר שנחזק את עצמנו

(ר' לוי יצחק מוסיף): רבינו אומר שידברו ממנו!!! שידברו ממנו!!! - - -

(אחד השומעים): תרחמוּמבקשים ממכם כל כל הרבה, למה שלא תרצה לדבר?

*

(ר' לוי יצחק שואל): קבלתם מכתב מר' שמואל צצ'יק?

(ר' שמואל): כן. קיבלתי מכתב מר' שמואל צצ'יק. והוא כותב לי: שב"ה שהשי"ת גומר עם כל אחד כהוגן, ואתו סובבו שיוכל לצאת מיד לבורו פארק, ושם נמצא בית כנסת של ברסלב, בית כנסת טוב – אני הייתי שם בבית הכנסת, והוא אכן בית הכנסת טוב בית הכנסת יקר – ומיד מצא שם את אנשי שלומינו, ר' נפתלי רייכמן עם ר' יעקב רוזין".

הכלל שהשי"ת יעזור לו שיוכל מיד לשוב לא"י. אבל על כל פנים בינתיים זה תועלת מה שהוא נמצא שם, ושאת מכיוון שבינתיים מתברר שנמצאות כאלה נפשות שיש להם מסירות נפש – ועל מה?... לא בשביל כסף, הם באים לאמריקה לא בשביל כסף, לא בשביל תאוות ממון, אלא רק בשביל ציון רבינו - - -

געוואלד!! רבינו הוא תיקון העולם!! הרבי - - -

זה מר, זה חשוך, זה עולם חשוך – זה מר כאן בארץ ישראל מהציונים, מהאפיקורסים, מהחילונים!! – יושבים עוד באמריקה של האפיקורסות והכפירות, של האפיקורסות והכפירות!!

מקודם, לצערינו היו הרוסים אפיקורסים – ימ"ש שעיקרו מהעולם, אלא אפילו אלו שהם כנגדם – הרי הם גם עם כפירות ואפיקורסות, כל העולם מלא אפיקורסות מלא מלא. אבל, זה נשאר לנו – הרבי, הרבי הרבי! זהו זה, זהו זה, העולם הוא איום ונורא (= שרעקליכטער וועלט), אפילו אלו שהם כנגד הרי הם כבר גם עם כפירות ואפיקורסות, כל העולם. באו נראה את אומות העולם – את כל העולם המודרני, שיזכירו את שם ה', הלא זה

אצלם בושח וחרפה להזכיר את שם ה'. אבל, הרבי הרבי, הרבי הרבי. זו היא האמונה, הרבי – הוא האמונה. זה מה שנשאר הרבי הרבי הרבי, זה מה נשאר – הרבי הרבי. זה אור, זה מה שיזריח את כל העולם, הרבי הרבי

(ר' שמואל כאילו פונה לר' שמואל צציק – וזאת למרות שהוא שהה אז בחו"ל לצורך קבלת פספורט לבן שיוכל לנסוע לאומן וכה אמר לו) : אתה שמואל צציק. אתה חייב לפרסם את דעת רבינו בעולם, בוויאלמסבורג, בבורו פארק, בכל מקום – בכל מקום תודיע שיש רבי בעולם, שיש רבי נחמן מברסלב, שיש ציונו הקדוש והנורא – שחסידי ברסלב יש להם מסירות נפש כדי להיות על ציונו. יש באמת אנשים כשרים, אכן יש אנשים כשרים בא"י ובחו"ל, אבל הרי יש כזו חשכות בעולם – אלא מה? התיקון הוא ציון רבינו... ציון רבינו - - -

אתה מחויב, רבינו שלח אותך רק למען זה – נסעת לאומן? לא, עוד לא, ולמה, בגלל שמתכוונים שאתה תפרסם שיש רבי בעולם, שתודיע שיש ציון רבינו בעולם. זה רבינו מתכוון

רבינו רוצה משהו ממך : "כך אתה רוצה לבוא לציון שלי? אז תבוא, בא נראה. 'הן אמת חפצתי' – אם אתה רוצה את האמת, את האמת לאמיתו, את ציון רבינו, שכשנהיה מתים – כשנשכב עם הרגליים אל הדלת זה יהיה התיקון, הציון של רבינו – אז אתה רוצה את זה? טוב מאד, טוב מאוד שאתה רוצה, אני מסכים איתך (חסר קטע וכנראה שזה תוכנו) : אבל, אתה צריך לפרסם זאת גם לאחרים"

בהמשך השיחה מספר ר' לוי יצחק לר' שמואל ארוכות על עבודות אני"ש

(ר' לוי יצחק) : אנחנו רוצים להוציא מכל זה (=אויספירן דערפון) שר' נתן – ר' נתן האמיתי (=דער רעכטיגער ר' נתן) ר' נתן הגדול, בעל ה'ליקוטי הלכות' – היו לו מחשבות אחר הסתלקותו של רבינו להתיישב בבית הכנסת ולהתפלל וללמוד (עיין ימי מוהרני"ת ח"א סי' ע"י) ולעזוב את העניין של רבינו... (=אפ לאזן רביניס זאך) אבל - - -

(ר' שמואל מגיב מיד) : אבל... הרי יש שמואל שפירא... הודיעו לו שיש שמואל שפירא... אחי! יש שמואל שפירא בעולם... הוא רצה לעזוב את העניין של רבינו – אבל אחי! השכחת שיש שמואל שפירא בעולם... (שומעים את ר' לוי יצחק נחנה מהרעיון)

(ר' שמואל מתלהב) רבינו הוא הפלא שבכל הפלאים שיש להשי"ת בעולמו... מכל הדברים המופלאים שהשי"ת ברא בעולמו – השי"ת הרי ברא בעולם כאלו דברים מופלאים, הפלא ופלא, פלאות נוראות, והפלא הגדול מהכל, מכל הפלאות – זה הרבי!!!... הרבי הרבי!!! זה הוא הפלא שבכל הפלאות שיש להקב"ה בעולמו!!!... (ר' שמואל פורץ בבכי עז ולוקח זמן עד שמתאושש מבכיו)

(ר' שמואל שם לב לפתע שמקליטים אותו, ופונה למקליט): אתה רוצה שאני אדבר לתוך זה? אני אדבר לתוכו: "נהיה מתים... נהיה נפטרים... עוד נקבל את המראה הצהוב... (=דעם געלן פאטרעט) עוד נפטר מהעולם... עוד נהיה מת... מת... מת... אין שום ספק... עוד נמות ונקבל את המראה הצהוב... אלא מה, זה שהוא ידע מרבינו – אשרי לו! אשרי חלקו! אשריו בעוה"ז ובעוה"ב! זהו זה – הרבי הרבי! 'להודיע שכל קוויך לא יבושוי' – על אף שנהיה עוד מת, הרי בהכרח נמות, בהכרח נמות, הרי אין שום ספק שעוד נמות, הרי נהיה מת ו'נפטר', הרי נרקב – אבל: "הרבי הרבי - - -"

תתחזקו אחים!! תתחזקו!! תתחזקו!! ר' נתן הקדוש – ר' נתן הקדוש הזה, זה הוא תיקון העולם!! היה כזה ר' נתן קדוש, כזה ר' נתן, געוואלד! ידיד נפשנו, זה החיות שלי!